

Porovnání ploch registrovaných vinic v roce 2004 a 2015

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Registraci vinic a vedením registru vinic (RV) dle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění se zabývá Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ).

ING. ROSTISLAV GRUNA
ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ
ODDĚLENÍ REGISTRU VINIC

Je nutné krátce poznamenat, že v České republice jsou vinice (respektive zemědělská půda) v drtivé většině podnikajících subjektů vedeny i v mapové grafické vrstvě LPIS (Land Parcel Identification System) dle využití půdy, jehož správcem je ministerstvo zemědělství. V LPIS je „spárováno“ cca 85 % z evidované plochy vinic v RV.

Databázi registru, která je neveřejná, využívají další organizace k výkonu své činnosti (zejména MZe, SZPI, SZIF a VF). Jedním z cílů RV je stále širší online přístup také pro pěstitele, producenty, obchodníky a dalším zájemce na internetové aplikaci Portálu farmáře <https://portal.mze.cz/ssl/web/mze/farmar/>.

Prostřednictvím registru je mimo jiné spravován **produkční potenciál** ČR, státní rezerva pro novou výsadbu vinic, přidělování práva na opětovnou výsadbu (popř. převod tohoto práva) po vykloučení vinice.

O plochách vinic se dá psát dle různě zvolených kritérií. Mohou to být například hektarové výnosy, odrůdová skladba, dosažená cukernatost hroznů, podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic, dosažené hospodářské výnosy – ekonomika, počty pěstitelů dle výměry atd.

Avšak zajímavé je porovnání vývoje ploch osázených vinic v ČR za poslední desetiletí.

• Produkční potenciál vinic vedených v registru vinic

Tabulka: K 1. 5. 2004 - byl stav následující:

celkem osázené plochy	18 710,3 ha
plocha vykloučených vinic	551,2 ha
mezisoučet tedy činil	19 261,5 ha

Při vstupu ČR do EU (1. 5. 2004) nám bylo umožněno v „Přístupové smlouvě“ navýšit o 2 % plochu vinic s určením státní rezervy na novou výsadbu, což představovalo 385,23 ha.

produkční potenciál celkem	19 646,73 ha
----------------------------	--------------

Tabulka: K 31. 12. 2005 - se stav mírně změnil:

celkem osázené plochy	18 554,3 ha
plocha vykloučených vinic	552,8 ha
plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic	154,4 ha
plochy státní rezervy	385,23 ha
produkční potenciál celkem	19 646,73 ha

Tabulka: K 31. 12. 2014 - byl stav velmi vnitřně rozdílný:

celkem osázené plochy	17 611,44 ha
plocha vykloučených vinic	70,90 ha
plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic	656,25 ha
plochy státní rezervy včetně propadlých ploch (nevyužitá 8letá opětovná výsadba, pozemkové úpravy aj.)	1 294,86 ha
produkční potenciál celkem	19 633,45 ha

Ohledně produkčního potenciálu lze konstatovat, že v absolutním čísle poklesl za uvedené období o 13 ha, což bylo využitím evropského dotačního titulu prémie za vykloučení vinice, neboli vzdáním se práva na hospodaření. Dalo by se říci, že za peníze EU se vinohradník vzdal možnosti opětovné výsadby vinice. Je to výměra v ČR zanedbatelná.

Jiný je však pohled na pokles osázené plochy, který činil necelých 1 100 ha. V porovnání je stav současný o 6 % nižší než při vstupu do EU. Připomínám, že tyto osázené plochy vinic jsou součtem podnikajících i nepodnikajících osob. V porovnání ploch v LPIS (podnikatelé) je situace odlišná.

Je tedy velmi polemický názor, že nás Evropská unie omezuje ve výsadbách, když plochy osázené vinicí poklesly. K 31. 12. 2014 bylo možno osázet přibližně 2 000 ha vinicí. Rok 2015 je přibližně údajově ve stejných intencích.

• Plochy vinic vedených v LPIS

Konstatuji úvodem, že LPIS je geografický informační systém, který je tvořen primárně evidencí využití zemědělské půdy. Hlavním účelem registru půdy je ověřování údajů v žádostech o dotace poskytovaných ve vazbě na zemědělskou půdu, a to bez ohledu na to, zda jde o dotace financované ze zdrojů EU nebo o národní dotační programy. V kontextu s registrem vinic je jeho hlavní úlohou integrace registru vinic s registrem půdy LPIS. Integrace probíhá na základě tzv. procesů párování mezi registračním číslem vinice s příslušným dílem půdního bloku (také dále DPB).

Zjednodušeně lze poznamenat, že záznamy subjektů a jejich hospodaření, evidovaných v LPIS, slouží pro činnost související s podnikáním.

Tabulka: Vybrané údaje z LPIS - obecně o zemědělské půdě a DPB

stav k:	výměra evidované zemědělské půdy (ha)	počet dílů půdních bloků - DPB (ks)
31. 12. 2004	3 528 382,57	457 712
16. 11. 2015	3 553 717,41	590 593

Tabulka: Výměra evidovaných DPB podle kultur v jednotlivých krajích (ha) ve srovnání roků 2004 a 2015.

Kraj	chmelnice 31.12. 2004	chmelnice 16.11. 2015	Ovocný sad 31.12. 2004	Ovocný sad 16.11. 2015	Vinice 31.12. 2004	Vinice 16.11. 2015
Hlavní město Praha			29,35	17,09	4,59	9,05
Jihočeský kraj			1 297,72	1 204,01		
Jihomoravský kraj			5 210,37	3 293,53	11 434,94	13 549,04
Karlovarský kraj			123,34	55,86		
Kraj Vysočina			33,72	66,49	2,88	5,06
Královéhradecký kraj			2 422,21	2 104,71		1,99
Liberecký kraj	34,44	16,29	914,92	1 035,14		
Moravskoslezský kraj			249,54	762,81		
Olomoucký kraj	804,32	582,46	1 832,85	1 427,18	3,36	
Pardubický kraj			506,97	435,55		
Plzeňský kraj	20,79		497	605,07		0,26
Středočeský kraj	2 131,63	1 626,63	3 923,86	3 364,81	252,87	269,98
Ústecký kraj	3 808,55	2 770,85	2 868,18	1 884,35	217,91	277,01
Zlínský kraj			987,92	1 288,00	547,71	480,31

V mezidobí se zvýšila výměra evidované zemědělské půdy o necelé 1 %, avšak počet DPB se zvýšil o 23 %.

Počet **platných uživatelů** k 16. 11. 2015 v aplikaci LPIS se zákresy dílů půdních bloků činí 33 012 osob a uživatelů se zákresy i bez zákresů DPB je **39 967 osob**.

Tabulka: Počty DPB dle kultur – pro zajímavost vybrané pouze trvalé kultury

stav k	kultura a počet DPB	z celkových DPB	výměra DPB kultury (ha)	podíl k výměře zem. půdy (%)
31.12. 2004	Vinice - 4 307	457 712	12 464,26	0,35
	Ovocný sad - 4 415		20 897,95	0,59
	Chmelnice - 1 132		6 799,73	0,19
16.11. 2015	Vinice - 9 849	590 593	14 592,70	0,41
	Ovocný sad - 6 207		17 544,60	0,49
	Chmelnice - 2 445		4 996,23	0,14

Z tohoto přehledu vyplývá, že z trvalých kultur evidovaných v LPIS zásadně u vinic narostly jak počty bloků (o 56 %), tak plochy osázené vinicí (o 15 %). **Plocha vinice vedená v LPIS má narůstající tendenci, což může svědčit o ekonomické zajímavosti pěstování révy** oproti uvedeným dalším trvalým kulturám.

Tabulka s umístěním trvalých kultur v rámci jednotlivých krajů zachycuje **trendy podnikatelských aktivit** ve srovnání roku 2004 a 2015.